

YENİLİKÇİLİK VE AR-GE DESTEKLERİ 10

KOLAYBİLGİ

TEKNOLOJİ YENİLİKÇİLİK,
AR-GE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ,
TEKNOLOJİ GELİŞTİRME
TEMEL KAVRAMLAR
DESTEKLER: HANGİ KURUMLAR
HAĞİ DESTEKLERİ NASIL
SAĞLIYOR?

Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri

Hazırlayan:

İstanbul Sanayi Odası Kalite ve Teknoloji İhtisas Kurulu (İSO-KATEK)
'Yenilikçilik ve ArGe Destekleri Çalışma Grubu'

Erbil Payzın, Payzın Danışmanlık

Haluk Zontul, TTGV

Mustafa Kaplan, KOSGEB

Refik Üreyen, TTGV

H. Deha Yüceil, İSO Kobi Hizmetleri Şubesi

C. Emre Memiş, İSO Kobi Hizmetleri Şubesi

ISO Yayın No: 2011/23

© **Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri, İstanbul Sanayi Odası**, İstanbul 2011

Tasarım ve Uygulama, **Mürettebat Reklamcılık**

Her hakkı saklıdır. **İstanbul Sanayi Odası** kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Güncelleştirilmiş beşinci sürüm

Yenilikçilik Ve Ar-Ge Destekleri

10

İstanbul
Sanayi
Odası
Kalite ve
Teknoloji
İhtisas
Kurulu
(İSO-KATEK)

	Kısaltmalar	6
	Önsöz	7
	1. Teknoloji Yenilikçilik, Ar-Ge Teknoloji Yönetimi, Teknoloji Geliştirme	8
	2. Temel Kavramlar	9
	2.1. Tanımlar	9
	2.2. Ar-Ge Faaliyetleri Nelerden Oluşmaktadır?	12
	2.3. Hangi Faaliyetler Ar-Ge Faaliyeti Değildir?	12

Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri

3. Destekler: Hangi Kurumlar, Hangi Destekleri Nasıl Sağlıyor **12**

3.1.	TÜBİTAK Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu	12
3.1.1.	TEYDEB Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı	12
3.1.1.1	Sanayi Ar-Ge Projeleri Destek Programı	13
3.1.1.2	Proje Pazarları Destekleme Programı	14
3.1.1.3	Kobi Yararına Teknoloji Transferi Destek Prog.	15
3.1.1.4	Kobi Ar-Ge Başlangıç Destek Programı	16
3.1.1.5	Uluslararası San. Ar-Ge Proj. Destekleme Prog.	17
3.1.2	ARDEB Araş. Destek Prog. Başkanlığı	19
3.1.2.1	Patent Başvurusu Teşvik ve Destekleme Programı (Kod 1008)	19
3.1.2.2	Bilimsel Ve Teknolojik İşbirliği Ağları Ve Platformları Kurma Girişimi Projeleri (İŞBAP) Destekleme Programı	20
3.2.	TTGV Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı	20
3.2.1.	Ar-Ge Proje Destekleri	21
3.2.1.1.	Teknoloji geliştirme projeleri desteği	21
3.2.1.2.	İleri Teknoloji Projeleri Desteği	22
3.2.2.	Çevre Proje Destekleri	23
3.2.2.1.	Çevre Teknolojileri Destekleri	23
3.2.2.2.	Enerji Verimliliği Destekleri	25
3.2.2.3.	Yenilenebilir Enerji Destekleri	26
3.3.	KOSGEB Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı	27
3.3.1	Ar-Ge İnovasyon Ve Endüstriyel Uygulama Proje Destek Programı	28
3.4.	Ar-Ge İndirimi	31
3.4.1.	Araştırma Ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun	32

Yenilikçilik ve
Ar-Ge
Destekleri

4. İlgili Kurum ve Kuruluşların İrtibat Bilgileri

35

Kısaltmalar

ISO	: İstanbul Sanayi Odası
İSO-KATEK	: İstanbul Sanayi Odası Kalite ve Teknoloji İhtisas Kurulu
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TEYDEB	: Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı
TTGV	: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
KOBİ	: Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletme
HM	: T.C. Hazine Müsteşarlığı
DB	: Dünya Bankası
BTYK	: Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu
TEKMER	: Teknoloji Geliştirme Merkezi

Istanbul Sanayi Odası Kalite ve İhtisas Kurulu (ISO-KATEK), başta İstanbul Sanayi Odası üyeleri olmak üzere Türk sanayiinin, kalite ve teknoloji konularında ihtiyaç duydukları bilgiye, çabuk, etkin ve verimli bir şekilde ulaşabilmelerine katkıda bulunmak amacıyla 1999 yılında kurulmuştur ve o tarihten bu yana çalışmalarını aralıksız olarak devam ettirmektedir.

“Türk sanayiinin yüksek ve sürdürülebilir bir rekabet gücü kazanması” misyonu doğrultusunda, sanayi, üniversite ve kamu temsilcilerinin gönüllü katılımıyla oluşan ISO-KATEK bünyesinde, geçtiğimiz dönemde, KOBİ'lere yönelik kolay anlaşılır ve uygulanabilir bazı temel kavram ve teknikleri içeren rehber kitapçıklardan oluşan “Kolay Bilgi Seti” hazırlanmıştır.

İlk baskısı 2004 yılında gerçekleştirilen “Kolay Bilgi Seti”ne her yıl yeni kitapçıklar ilave edilmektedir. Hâlihazırda Set içerisinde, KOBİ Yönetim Yaklaşımı (1), Endüstriyel Tasarım (2), Ürün Geliştirme (3), Yeni İş Geliştirme (4), Fikrî Haklar (5), Sanayiye Sağlanan Devlet Destekleri (6), Sanayide Özdeğerlendirme (7), AB Çerçeve Programlar El Kitabı (8), Proje Yönetimi (9), Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri (10), Sanayide Sürekli Gelişme için Kaizen (11), Markalaşma (12), Toplam Verimli Yönetim (13), Altı Sigma (14) ve Yeni Ürün ve Tesis Yatırımlarında Fizibilite (15) kitapları kitapçıkları yer almaktadır.

KOLay Bllgi Seti'ne, KOBİ'lerimizin ilgi duyacağı ve başvuru kaynağı olarak istifade edeceği yeni kılavuzlar eklenmesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Bu çalışmalar sonucu “Sanayide İnovasyon Yönetimi” (16), “5S Kılavuzu” (17), “Stratejik Yönetim Kılavuzu” (18) ve “İnsan Kaynakları Yönetimi” (19) adlı kitapçıklar seriyeye eklenmiştir.

İstanbul Sanayi Odası olarak, sanayimizin rekabet gücünün artırılmasına yönelik çalışmaları için KOLay Bllgi Seti'nde yer alan kılavuzların hazırlığında emeği geçen ISO-KATEK üyelerine teşekkür ediyoruz.

Kolay Bllgi Seti içerisinde yer alan kitapçıklarımızın üyelerimize ve tüm sanayi kuruluşlarımıza yararlı olmasını diliyoruz.

Saygılarımızla,

C.TanıI KÜÇÜK

İstanbul Sanayi Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

1. Teknoloji, Yenilikçilik, Ar-Ge, Teknoloji Yöntemi, Teknoloji Geliştirme

1. Teknoloji, Yenilikçilik, Ar-Ge, Teknoloji Yöntemi, Teknoloji Geliştirme

Son 20 yılda, bilgi teknolojilerinin yaygınlaşması, ulaşım olanaklarının artması ve sermayenin kolayca yer değiştirmesi pazarların genişlemesine ve üretimde işçilik maliyetlerinin nispeten daha düşük olduğu gelişmekte olan ülkelere göç etmesine neden olmuştur. Bu nedenle, ulusal ve bölgesel şirketler küresel boyutta düşünme ve hareket etme gereği ile karşı karşıya kalmışlardır. Firmalar, bir yandan değer zincirinin önemli halkası olan üretimin ihtiyaç duyduğu insan gücünü daha düşük maliyetle elde edebilmek üzere kendi coğrafi alanlarının dışında arayışlara giderken, öte yandan değer zincirinin diğer halkaları olan finans, Ar-Ge, tasarım, ürün geliştirme, tedarik, pazarlama, satış ve satış sonrası hizmetlerini, katma değeri daha yüksek faaliyetler haline getirerek, bir gelir dengesi kurmayı hatta kendi lehlerine çevirmeyi hedeflemişlerdir. Bu halkalardan Ar-Ge, tasarım ve ürün geliştirme, şirketlerin rekabet üstünlüklerini korumak için özellikle üzerinde durmaları gereken ve kolay elde edilmeyen yetkinliklere bağlı en önemli faaliyetlerdir. Özetle, firmaların yaşamlarını sürdürebilmeleri, tescil ve patentlerle korunmuş inovatif (yenilik içeren), özgün markaların ve tasarım ürünlerinin birbiri ardı sıra pazara sunulmasına bağlı hale gelmiştir.

Sanayimizin iç ve dış pazarlarda rekabet edebilmesi için hızla değişim göstermesi, katma değeri yüksek ürünlere ve hizmetlere yönelmesi gerekmektedir. Bu ise ancak, sanayinin, Ar-Ge, inovasyon, endüstriyel tasarım, ürün ve teknoloji geliştirme faaliyetlerinin önemini kavrayarak bu faaliyetlere gerekli önemi vermesiyle sağlanabilir. Dünya rekabet şartlarında, bu faaliyetlerin sağlayacağı avantajların deneyimli şirketlerden transferi, ürün tasarımı, know-how lisansı olarak veya onların ürünlerinden

esinlenerek elde edilmesi pek kolay olmamaktadır. Şirketlerin, tıpkı finanslarını, iş gücünü, üretimi, demirbaşlarını, satış ve pazarlama faaliyetlerini yönettikleri gibi, bu faaliyetleri de öğrenerek planlamaları ve yönetmeleri gerekmektedir.

Ülkemizin rekabet gücünü ve refah seviyemizi yakından ilgilendiren bu kritik noktada kamu politikalarının çok önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır. Ülkemizde de bu politikalar doğrultusunda geliştirilmiş çeşitli araçlar ile, şirketlerimizin daha inovatif olabilmesi için gereken teknolojileri öğrenmeleri ve üretmeleri, ihtiyaç duydukları bilgiye ulaşmaları yönünde çeşitli destekler sağlanmaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü kuralları kapsamında, devletlerin halen uygulayabildiği sayısı kısıtlı destekler arasında yer alan “Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri”nin de 2013 yılında yürürlükten kaldırılmaları söz konusudur.

KOLAY Bilgi Seti’nin, 10. kitabı olan “Yenilikçilik ve Ar-Ge Destekleri Kılavuzu”, ISO üyelerinin sürdürülebilir rekabet gücünün artırılması yönünde, firmaların gerek kendi iş alanlarında, gerekse fırsatların daha yüksek düzeyde olabileceği yeni veya farklı alanlardaki başarılarına destek olacak bu imkanlardan yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

2. TEMEL KAVRAMLAR

2.1. Tanımlar

BTYK 2005/7 tarihli kararıyla, AB Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzları'nın tüm kamu kurum ve kuruluşlarında Ar-Ge istatistiklerinin toplanması, Ar-Ge ve Ar-Ge desteği kapsamına giren konuların belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda referans olarak kullanılması onaylanmıştır.

Frascati Kılavuzu¹: Araştırma ve deneysel geliştirme taramaları için önerilen standart uygulamaları içerir.

Oslo Kılavuzu²: TÜBİTAK Yayınları Teknolojik yenilik verilerinin toplanması ve yorumlanması için önerilen ilkeleri içerir.

Canberra Kılavuzu³: Bilim ve teknoloji konusunda çalışan insan kaynaklarının ölçümü konularını içerir.

Bu bölümde yer alan tanımlar, Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzları'ndan alınmıştır.

Ar-Ge: Araştırma ve deneysel geliştirme (Ar-Ge), insan, kültür ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bu dağarcığın yeni uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik temelde yürütülen yaratıcı çalışmalardır. Ar-Ge terimi;

Temel araştırma, görünürde herhangi bir özel uygulaması veya kullanımı bulunmayan ve öncelikle olgu ve gözlemlenebilir gerçeklerin temellerine ait yeni bilgiler edinmek için yürütülen deneysel veya teorik çalışmalar,

Uygulamalı araştırma, belirli bir pratik amaç veya hedefe yönelik yeni bilgi elde etme amacıyla yürütülen özgün araştırmalar,

Deneysel Geliştirme, araştırma ve pratik deneyimden elde edilen mevcut bilgiden yararlanarak yeni

malzemeler, yeni ürünler ya da cihazlar üretmeye, yeni süreçler, sistemler ve hizmetler tesis etmeye ya da halen üretilmiş veya kurulmuş olanları önemli ölçüde geliştirmeye yönelik sistemli çalışmalar, olmak üzere üç temel faaliyeti kapsamaktadır.

Yenilik: Bir yenilik, işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir **"ürün (mal veya hizmet)"**, veya **"süreç"**, yeni bir **"pazarlama yöntemi"** ya da yeni bir **"organizasyonel yöntemin"** gerçekleştirilmesidir. Bu açıdan teknolojik yenilik süreci, bir dizi bilimsel, teknolojik, mali ve ticari etkinliği içerir. Şekil, renk ve dekorasyondaki değişiklikler gibi bütünüyle görsel ve estetik değişiklikler ile ürünün yapı, nitelik ve performansını teknik açıdan değiştirmeyen, küçük tasarım ve görünüm farklarından ibaret basit değişiklikler yenilik sayılmaz.

Üründe Yenilik: Bir ürün yeniliği, mevcut özellikleri veya öngörülen kullanımlarına göre yeni yada önemli derecede iyileştirilmiş bir mal veya hizmetin ortaya konulmasıdır. Bu; teknik özelliklerde, bileşenler ve malzemelerde, birleştirilmiş yazılımda, kullanıcıya sağladığı kolaylıkta ve diğer işlevsel özelliklerinde önemli derecede iyileştirmeleri içermektedir. Küçük çaplı değişiklikler veya iyileştirmeler, rutin yükseltmeler (upgrade), düzenli mevsimsel değişiklikler (konfeksiyon modelleri gibi), diğer müşteriler için üretilen ürünlere kıyasla önemli derecede farklı özellikler içermeyen, tek bir müşteri için yapılan uyarlamalar, bir mal veya hizmetin işlevini, öngörülen kullanımını yada teknik özelliklerini değiştirmeyen tasarım

2. Temel Kavramlar

Frascati Kılavuzu¹,
OECD 2002, TÜBİTAK
Yayınları

Oslo Kılavuzu²OECD
/Avrupa Birliği 2005,
TÜBİTAK Yayınları

Canberra Kılavuzu³
OECD 1995, TÜBİTAK
Yayınları

değişiklikleri, diğer teşebbüslerden satın alınan mal ve hizmetlerin yeniden satışa sunumu ürün yeniliği sayılmaz.

Süreçte Yenilik: Bir süreç yeniliği, yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir üretim veya teslimat yönteminin gerçekleştirilmesidir. Bu yenilik, teknikler, teçhizat ve/veya yazılımlarda önemli değişiklikleri içermektedir. Geleneksel üretim tesislerinde üretilemeyen, halen üretilmekte olan veya yeni ürünlerin yeni tekniklerle üretilmesinde kullanılan bir yöntem teknolojik açıdan yeni bir üretim yöntemi sayılır. Küçük çaplı değişiklikler veya iyileştirmeler, zaten kullanımda bulunanlara çok benzer imalat veya lojistik sistemleri ilavesi aracılığıyla üretim veya hizmet kapasitelerinde bir artış birer süreç yeniliği değildir.

Pazarlama Yönteminde Yenilik: Bir pazarlama yeniliği, ürün tasarımı veya ambalajlaması, ürün konumlandırması, ürün tanıtımı (promosyonu) veya fiyatlandırmasında önemli değişiklikleri kapsayan yeni bir pazarlama yöntemidir. Öte yandan, ürün tasarımı veya ambalajlamasında, ürün konumlandırmasında, ürün promosyonunda veya fiyatlamasında önceden kullanılmış olan pazarlama yöntemlerine dayanan değişiklikler, pazarlama araçlarında dönemsel, düzenli veya diğer rutin değişiklikler, yeni bir coğrafik pazarı yada yeni bir pazar kesimini hedeflemek amacıyla önceden uygulanmış pazarlama yöntemlerinin kullanımı pazarlama yeniliği kapsamına girmezler.

Organizasyonel Yenilik: Firmanın ticari uygulamalarında, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerinde yeni bir organizasyonel yöntem uygulanmasıdır. Ticari uygulamalarda, işyeri organizasyonunda ya da dış ilişkilerde, firmada zaten kullanımda olan organizasyonel yöntemlere dayalı değişiklikler, yeni bir organizasyonel yöntem

eşlik etmediği sürece yönetim stratejisindeki değişiklikler, diğer firmalarla birleşme veya diğer firmaları satın alma birer organizasyonel yenilik olarak kabul edilmezler.

İlk Madde ve Malzeme Giderleri: Her türlü direkt ilk madde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ara mamul, yedek parça ve benzeri giderleri ile amortisman uygulamasına konu olmayan maddi ve gayri maddi kıymet iktisaplarına ilişkin giderleri kapsar. Hammadde ve diğer malzeme stoklarından Ar-Ge faaliyetlerinde fiilen kullanılan kısma ilişkin maliyetler Ar-Ge harcaması kapsamındadır. Bu nedenle, henüz Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılmamış olan hammadde ve diğer malzemelere ilişkin maliyetler tutarlarının stok hesabında, kullanılan, satılan yada elden çıkarılanların da stok hesabından mahsup edilmek suretiyle izlenmesi gerekmektedir.

Personel Giderleri: Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla çalıştırılan ve faaliyetin gerektirdiği nitelikte personel ile ilgili olarak tahakkuk ettirilen ücretler ile bu mahiyetteki giderlerdir. İşletmenin Ar-Ge departmanında çalıştırılan hizmetliler ve benzeri vasıfsız personel ile Ar-Ge departmanına tahsis edilmemiş olup günün bir kısmında Ar-Ge departmanında çalışan personele ödenen ücretler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Genel Giderler: Ar-Ge faaliyetlerini yürütmek amacıyla elektrik, su, gaz, bakım - onarım, haberleşme, nakliye ile Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi Ar-Ge faaliyetinin devamlılığını sağlamak için katlanılan diğer giderleri kapsar. Sigorta giderleri, Ar-Ge faaliyetlerinin bizzat yürütülmesi amacıyla kullanılan tesis için ödenen kira giderleri ile kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler bu kapsamdadır.

Bu giderlerin, Ar-Ge harcaması olarak değerlendirilebilmesi için, Ar-Ge departmanında fillen kullanıldığıının tespit ve tevsik edilmesi gerekmektedir. Çeşitli kıstaslara göre genel işletme giderleri üzerinden hesaplanacak paylar bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler: Normal bakım ve onarım giderleri dışında Ar-Ge faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan mesleki veya teknik destek alınması veya bunlara yaptırılan analizlerle ilgili olarak yapılan ödemelerle, bu mahiyetteki diğer ödemelerdir.

Vergi, Resim ve Harçlar: Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin olan ve gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınan aynı vergi, resim ve harçları kapsar. Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerinin yürütüldüğü gayrimenkuller için ödenen vergiler, Ar-Ge projesinde kullanılmak üzere ithal edilen mallarla ilgili gümrük vergileri ile benzeri vergi, resim ve harçlar bu kapsamdadır.

Amortisman ve Tükenme Payları: Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan bina, makine-tesis ve cihazlar, taşıtlar, döşeme ve demirbaş gibi maddi ve maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan amortisman ve tükenme paylarından oluşur. Ar-Ge faaliyetleri dışında diğer faaliyetlere tahsis edilen sabit kıymetlere ilişkin olarak ayrılan amortismanlar Ar-Ge harcaması kapsamında bulunmamaktadır. Diğer taraftan, iktisadi kıymetin münhasıran Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılması ve bu kullanımın sürekli olması gerekmektedir. Ar-Ge departmanı dışında başka faaliyetlerde de kullanılan iktisadi kıymetlere ilişkin amortismanlar Ar-Ge harcaması kapsamında bulunmamaktadır.

Finansman Giderleri: Ar-Ge projesi bazında yerli, yabancı ve uluslararası kurumlardan temin edilen kredilere ilişkin finansman giderleridir.

İşgücü Maliyetleri: Yıllık maaşlar ve prim ödemeleri, tatil ödemeleri, emekli fonlarına katkı payları ve diğer sosyal güvenlik ödemeleri, bordro vergileri ve benzeri yan ödemelerle ilgili diğer tüm maliyetleri içerir. Yenilik faaliyetleri içerisinde yer almayan personelin işgücü maliyetleri, bu hesaplamanın dışında tutulmalı ve diğer cari maliyetlerle birlikte ele alınmalıdır.

Yenilik için Yapılan Sermaye Harcamaları: Yenilik faaliyetlerinde kullanılan sabit varlıklar için yapılan yıllık gayri safi harcamalardır. Gerçekleştirildikleri dönem için tam olarak belirtilmeli ve bir amortisman ögesi olarak gösterilmemelidirler. Bunlar;

Ar-Ge için edinilen arsalar; örneğin test arazileri, laboratuvar alanları ve pilot tesisler ve önemli iyileştirmeler, değişiklikler ve onarımlar dahil, inşa edilen veya satın alınan binalar.

Araçlar ve ekipmanlar, yazılım dahil, Ar-Ge araştırmalarında kullanılmak üzere edinilen ana araç ve ekipmanlar.

Bilgisayar Yazılımı: Ar-Ge çalışmalarında kullanılmak üzere ayrı olarak belirlenebilir bilgisayar yazılımının alımı, satın alınan bilgisayar yazılımlarının yıllık lisans ücretleri.

Diğer Cari Maliyetler: Belirli bir yıl içerisinde firma tarafından yürütülen yenilik faaliyetlerini desteklemek için kullanılan ve sermaye harcaması niteliğinde olmayan malzeme, hizmet ve ekipman maliyetini içerir.

Teknoloji: Teknik üretme ve bu tekniğin uygulanması ile ilgili gerekli alet, makine ve malzemeleri geliştirebilme bilgisidir.

3. DESTEKLER: HANGİ KURUMLAR, HANGİ DESTEKLERİ NASIL SAĞLIYOR

2.2. Ar-Ge Faaliyetleri Nelerden Oluşmaktadır?

Yapılan bir harcamanın Ar-Ge indirimine konu edilebilmesi için Ar-Ge faaliyeti kapsamında yapılmış olması gerekir. Bu çerçevede Ar-Ge faaliyetleri şunlardır:

- Bilimsel ve teknolojik alanlardaki belirsizlikleri gidermek ve amacıyla, bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni teknik bilgilerin elde edilmesi,
- Yeni üretim yöntem, süreç ve işlemlerinin araştırılması veya geliştirilmesi,
- Yeni ürünler, madde ve malzemeler, araçlar, gereçler, işlemler, sistemlere yönelik olarak yeni yöntemler geliştirilmesi veya yeni teknikler üretilmesi,
- Bir ürünün maliyetini düşürücü, kalite, standart veya performansını yükseltici yeni tekniklerin/teknolojilerin araştırılması,
- Yeni ve özgün tasarıma dayanan yazılım faaliyetleri.

2.3. Hangi Faaliyetler Ar-Ge Faaliyeti Değildir?

Aşağıda sayılan faaliyetler Ar-Ge faaliyetleri kapsamında değerlendirilmez.

- Pazar araştırması ya da satış promosyonu,
- Kalite kontrol,
- Sosyal bilimlerdeki araştırmalar,
- Petrol, doğalgaz, maden rezervleri arama ve sondaj faaliyetleri,
- İcat edilmiş yada mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı,
- Biçimsel değişiklikler (yukarıda Ar-Ge faaliyeti olarak ifade edilen amaçlara yönelik olmayan şekil, renk, dekorasyon vb. gibi estetik ve görsel değişiklikler),
- Bilimsel ve teknolojik yenilik doğurmayan rutin faaliyetler (rutin veri toplama, rutin analizler için kullanılan program, yazılım vs, üretilen prototiplerin rutin ayarlamaları),

• İlk kuruluş aşamasında kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri,

• Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri.

3. DESTEKLER:HANGİ KURUMLAR, HANGİ DESTEKLERİ NASIL SAĞLIYOR

3.1. TÜBİTAK Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

1963 yılında, “doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı araştırmaları düzenlemek, koordine etmek ve özendirmek” amacı ile kurulan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu TÜBİTAK, bilimsel ve teknolojik alanlarda araştırma ve teknolojik gelişmeyi, ulusal ekonomik kalkınma hedeflerine göre düzenlemek, koordine etmek, desteklemek ve özendirmekle görevli, idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluştur. TÜBİTAK, Başbakanlığın “ilgili” kuruluşlarından, olup özel hukuk hükümlerine tabidir.

TÜBİTAK, Türkiye’yi uluslararası platformlarda gerçekleşen bilim ve teknoloji işbirliği faaliyetlerinde temsil etmektedir. Bununla beraber Türkiye’nin Altıncı Çerçeve Programına katılımı, TÜBİTAK’ın bu alandaki sorumluluklarını önemli ölçüde arttırmıştır.

3.1.1. TEYDEB Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı

TÜBİTAK, devletin sanayi kuruluşlarında araştırma ve teknoloji faaliyetlerini teşvik etmek üzere vermeye öngördüğü düzenlemek üzere 1993’de TİDEB Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı’nın kurulması ile endüstriyel ATG Araştırma - Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerini desteklemeye başlamıştır. TİDEB, TÜBİTAK Bilim Kurulunun 21 Ocak 2006 tarihli toplantısı ile “Teknoloji ve Yenilik Programları Başkanlığı” (TEYDEB) adını almıştır.

3.1.1.1 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destek Programı (Kod 1501)

Programın Amacı ve Kapsamı

1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programının amacı, firma düzeyinde katma değer yaratan kuruluşların araştırma-geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını teşvik etmek, nitelikli ve yenilikçi faaliyetler yapmaya özendirme ve bu yolla Türk sanayisinin Ar-Ge yeteneğinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda; Türkiye'de yerleşik, katma değer yaratan kuruluşların Ar-Ge nitelikli proje harcamalarının, %60'a varan oranlarda geri ödemesiz (hibe) desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı ile yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesinin veya standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin ve yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında yürütülen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir.

Kimler Başvurabilir?

Sektör ve büyüklüğe bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan ve Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı uygulama esaslarında belirtilen şartları sağlayan, Türkiye'de yerleşik tüm sermaye şirketleri proje başvurusunda bulunabilir.

Ancak kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunan işletmelerin dar mükellefiyet statüsündeki Türkiye'de yerleşik temsilcilik ve şubeleri ile vakıflar, dernekler ve bunların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, birlikler, şahıs şirketleri ve adi

ortaklıklar bu program kapsamında başvuru yapamazlar.

UYARI: Proje konusuyla ilgili en az lisans derecesine sahip herhangi bir proje personelinin bulunmadığı projeler, hakem ataması yapılmadan ret önerisiyle ilgili teknoloji grubu yürütme komitesine sunulmaktadır.

Destek Oranı

Başvuruda bulunan kuruluşların sektör ve ölçeğine bakılmaksızın, temel destek oranı %50'dir. Personel harcamaları, temel destek oranından bağımsız olarak kuruluşun Büyük firma, KOBİ veya Teknopark firması olması durumlarına göre farklı oranlarda desteklenir. Ayrıca doktoralı personel harcamasının tamamı (%100 oranında) desteklenir. Toplam destek oranı; temel destek oranı, personel destek oranı ve aşağıda belirtilen koşullarda verilen ilave desteklerle beraber en fazla %60 olabilir.

İlave destek aşağıda sıralanan durumlarda verilir:

- Projeye ortak başvuru yapıldıysa,
- Özgün ürünlerden kaynaklanan satış hasılatı varsa,
- Yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarından (Türkiye'deki bir üniversite ve/veya TÜBİTAK'a bağlı kurumlardan) Ar-Ge hizmeti satın alınıyorsa,
- Kuruluş teknoparkta yerleşik ise,
- Ar-Ge faaliyeti öncelikli teknoloji alanında ise

Desteklenen Giderler

Program kapsamında desteklenen proje faaliyetlerinde aşağıdaki giderler desteklenir:

- a) Personel giderleri,
- b) Seyahat (yalnızca ulaşım) giderleri,
- c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- d) Ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı Ar-Ge birimleri, özel sektör Ar-Ge kuruluşları ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri,
- e) Yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,
- f) Malzeme ve sarf giderleri.

Proje Süresi

Destek süresi proje bazında en fazla 36 (otuz altı) aydır. Bu süre hiçbir şekilde aşılamaz.

Nasıl Başvurulur ?

Destek programına proje başvuruları sadece elektronik ortamda <http://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresindeki çevrimiçi (online) uygulama (Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi - PRODİS) üzerinden yapılabilmektedir. Söz konusu adresteki açıklamalar ve bilgilendirmeler doğrultusunda proje başvuruları yapılmalıdır. Program ile ilgili detaylı bilgi <http://www.tubitak.gov.tr/sid/481/pid/478/index.htm> adresinden temin edilebilir.

3.1.1.2 Proje Pazarları Destekleme Programı (Kod 1503)

Programın Amacı

Proje pazarlarının tanımı çerçevesindeki proje fikirleri ile ilgili olarak, bilgi ve görüş alışverişinin sağlanmasına ve Ar-Ge projelerine ilişkin teknolojik ve finansal işbirliklerinin oluşturulmasına yönelik üniversite, araştırma ve özel sektör kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımlarıyla düzenlenecek ulusal veya uluslararası etkinlik harcamalarının desteklenmesidir.

Kimler Başvurabilir?

Proje Pazarı etkinliğinde en az bir üniversite ile,

- Sanayi Odası,
- Ticaret Odası,
- Ticaret ve Sanayi Odası,
- İhracatçı Birliği'nden

herhangi biri veya daha fazlasının katılımcı olması zorunlu olup, bu katılımcı kuruluşlardan (üniversite, sanayi odası, ticaret odası, ticaret ve sanayi odası, ihracatçı birliği) herhangi biri TÜBİTAK'a etkinlik için destek başvurusunda bulunabilir.

Destek Oranı ve Miktarı

TÜBİTAK tarafından belirlenen üst sınırı geçmeyecek biçimde, etkinliği düzenleyen kuruluşun talebinin uygun görülen kısmı için hibe destek sağlanmaktadır. **(2011 yılında her bir etkinlik için toplam destek tutarı en fazla 20.000 (yirmi bin) TL, söz konusu etkinliğin uluslararası katılımlı olması durumunda toplam destek tutarı en fazla 25.000 (yirmi beş bin) TL olarak belirlenmiştir.)** Destek ödemeleri etkinlik öncesi yapılmaktadır.

Desteklenen Giderler

a) Basım ve kırtasiye giderleri: Etkinlik ile ilgili gerekli basım ve kırtasiye giderleri (davetiye, afiş, broşür, kitap, sarf malzemeleri, v.b),

b) Posta ve kurye giderleri: Etkinlik ile ilgili yapılan posta ve kurye giderleri,

c) Ulaşım ve konaklama giderleri: Üniversite ve araştırma kuruluşlarından etkinlik kapsamında proje fikriyle katılacak kişilere ait uçak, tren, otobüs, gemi ile yapılan şehirlerarası ve uluslararası ekonomi sınıfı ulaşım giderleri ile en fazla 100 (yüz) TL'ye kadar günlük konaklama giderleri.

Nasıl Başvurulur?

Proje Pazarları Destekleme Programına yapılacak etkinlik destek talep başvurularının, bir ön yazı ile etkinlik tarihinden en az iki ay önce www.teydeb.tubitak.gov.tr adresinde belirtilen başvuru formatına ve istenilen içeriğe uygun olarak "TÜBİTAK-Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı"na yapılması gerekir.

Proje Pazarları Destekleme Programı'na başvurular yılın herhangi bir iş gününde yapılabilir. Program ile ilgili detaylı bilgi ve başvuru formları <http://www.tubitak.gov.tr/sid/483/pid/478/in dex.htm> adresinden temin edilebilir.

3.1.1.3 KOBİ Yararına Teknoloji Transferi Destek Programı (Kod 1505)

Programın Amacı ve Kapsamı

TÜBİTAK 1505 KOBİ Yararına Teknoloji Transferi Destek Programının amacı, üniversite/kamuarştırma

kurumlarındaki bilgi birikiminin, Türkiye'de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulamayı taahhüt eden Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek KOBİ'lere aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamaktır.

Bu program; yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularındaki projeleri kapsar.

Kimler Başvurabilir?

Bu programa aşağıda özellikleri belirtilen yürütücü ve müşteri kuruluş ortak proje başvurusu yapar.

Müşteri kuruluş: KOBİ tanımına uyan, sektörüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye'de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulamayı taahhüt eden sermaye şirketleri.

Yürütücü kuruluş: Yükseköğretim Kanunu kapsamında yer alan yükseköğretim kurumları ile vakıf üniversiteleri ve ilgili mevzuatında Ar-Ge yapmakla görevlendirilmiş kamu araştırma kurumları.

Proje önerisinde 1 (bir) müşteri kuruluş ve 1 (bir) yürütücü kuruluş yer alır.

Destek Oranı ve Miktarı

Destek kapsamına alınan proje bütçesinin %75'i TÜBİTAK, kalan %25'i müşteri kuruluş tarafından karşılanır. Programa başvuruda bulunacak projenin bütçesi **en fazla 300.000** (üç yüz bin) TL dir.

Ayrıca TÜBİTAK, proje bütçesine ilaveten yürütücü kuruluşa; Proje Teşvik İkramiyesi (PTİ) ve destek kapsamına alınan proje bütçesinin %5'ini Kurum Hissesi olarak öder.

Desteklenen Giderler

Programda aşağıdaki harcamalar kabul edilir.

- a) Personel ve bursiyer giderleri,
- b) Seyahat giderleri,
- c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- d) Malzeme ve sarf giderleri,
- e) Hizmet alım giderleri,
- f) Vakıf üniversiteleri için yeminli mali müşavirlik ücretleri.

Proje Süresi

Destek süresi proje bazında en fazla 18 (on sekiz) aydır. Bu süre hiçbir şekilde aşılamaz.

Nasıl Başvurulur?

Proje önerileri elektronik ortamda sunulur. Başvuruyu müşteri kuruluştan alacağı bilgileri de kullanarak yürütücü kuruluş yapar. Yürütücü kuruluş proje önerisini son haline getirdikten sonra elektronik ortamda müşteri kuruluşun onayına sunar. Bu aşamada proje önerisinde müşteri kuruluşun düzeltilmesini istediği kısımlar varsa yürütücü kuruluş tarafından düzeltme yapılır. Müşteri kuruluşun proje önerisini onaylayarak gönderdiği tarih proje başvuru tarihi olarak belirlenir.

Başvuru için <http://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresindeki Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODIS) kullanılır. Başvuru süreci hakkındaki

detaylı bilgilere PRODIS sayfasından erişilebilir. Program ile ilgili detaylı bilgi ve başvuru formları <http://www.tubitak.gov.tr/sid/2524/pid/478/idx.htm> adresinden temin edilebilir.

3.1.1.4 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (Kod 1507)

Programın Amacı ve Kapsamı

1507 kodlu TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programının amacı, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki sanayi kuruluşlarının, araştırma-geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını teşvik etmek, nitelikli ve yenilikçi faaliyetler yapmaya özendirme ve bu yolla Türk sanayisinin Ar-Ge yeteneğinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda; Türkiye'de yerleşik, katma değer yaratan kuruluşların Ar-Ge nitelikli proje harcamalarının, %75 oranında geri ödemesiz (hibe) desteklenmesi amaçlanmaktadır. TÜBİTAK tarafından daha önce desteklenmemiş kuruluşların ilk iki projesi bu program çerçevesinde desteklenebilmektedir.

KOBİ Ar-Ge Başlangıç Programı ile yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesinin veya standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin ve yeni üretim teknolojilerinin geliştirmesi konularında yürütülen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir.

Kimler Başvurabilir?

KOBİ tanımına uyan ve sektörüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan Türkiye'de yerleşik tüm sermaye şirketleri proje başvurusunda bulunabilir. Ancak kanuni ve iş merkezi yurtdışında

bulunan işletmelerin dar mükellefiyet statüsündeki Türkiye'de yerleşik temsilcilik ve şubeleri ile vakıflar, dernekler ve bunların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, birlikler, şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar bu program kapsamında başvuru yapamazlar. Program kapsamında KOBİ ölçeğindeki her bir kuruluşun en fazla iki projesi desteklenir. Bir projesi desteklenmiş olan kuruluşun en fazla bir proje başvurusu alınır.

UYARI: Proje konusuyla ilgili en az lisans derecesine sahip herhangi bir proje personelinin bulunmadığı projeler, hakem ataması yapılmadan ret önerisiyle ilgili teknoloji grubu yürütme komitesine sunulmaktadır.

Destek Oranı ve Miktarı

Başvuruda bulunulacak bir projenin toplam bütçesi, 400.000.- (dört yüz bin) TL ile sınırlandırılmıştır. Destek oranı her dönem için sabit olup %75'tir.

Desteklenen Giderler

Programda aşağıdaki harcamalar kabul edilir.

- a) Personel giderleri,
- b) Seyahat (yalnızca ulaşım) giderleri,
- c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- d) Ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı Ar-Ge birimleri, özel sektör Ar-Ge kuruluşları ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri,
- e) Yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,

f) Malzeme ve sarf giderleri,

g) AGY101 ve AGY301 proje hazırlama ve hazırlatma giderleri,

h) Yeminli Mali Müşavir giderleri.

Proje Süresi

Destek süresi proje bazında en fazla 18 (on sekiz) aydır. Bu süre hiçbir şekilde aşılamaz.

Nasıl Başvurulur?

Proje önerileri elektronik ortamda sunulur. Başvuru için <http://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresindeki Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODIS) kullanılır. Program ile ilgili detaylı bilgi ve başvuru formları <http://www.tubitak.gov.tr/sid/696/pid/478/in dex.htm> adresinden temin edilebilir.

3.1.1.5 Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (Kod 1509)

Programın Amacı ve Kapsamı

1509 Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı ile uluslararası Ar-Ge ve yenilik projeleri yapan Türkiye'de yerleşik kuruluşlara sağlanacak desteğin, ülkemizdeki teknik yeterliliğin ve bilgi birikiminin artırılması, kuruluşların uluslararası teknoloji birikimine erişiminin ve teknoloji transferinin sağlanması, edinilen teknolojik bilgi ve deneyimin kuruluş bünyesinde içselleştirilerek, özgün teknolojilerin geliştirilmesinde ivme kazandırıcı ve yönlendirici bir etken olması ve kuruluşların uluslararası pazarlarda yer almasına katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı ile yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesinin veya standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin ve yeni üretim teknolojilerinin geliştirmesi konularında yürütölen Ar-Ge nitelikli uluslararası ortaklı projeler desteklenmektedir.

Kimler Başvurabilir?

Sektör ve büyüklüğe bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan ve Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı uygulama esaslarında belirtilen şartları sağlayan, Türkiye'de yerleşik tüm sermaye şirketleri proje başvurusunda bulunabilir.

Ancak kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunan işletmelerin dar mükellefiyet statüsündeki Türkiye'de yerleşik temsilcilik ve şubeleri ile vakıflar, dernekler ve bunların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, birlikler, şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar bu program kapsamında başvuru yapamazlar.

UYARI: Proje konusuyla ilgili en az lisans derecesine sahip herhangi bir proje personelinin bulunmadığı projeler, hakem ataması yapılmadan ret önerisiyle ilgili teknoloji grubu yürütme komitesine sunulmaktadır.

Destek Oranı ve Miktarı

Programda uygulanacak destek oranı her dönem için sabit olup büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ'ler için %75'tir.

Desteklenen Giderler

Program kapsamında desteklenen proje faaliyetlerinde aşağıdaki giderler desteklenir:

- a) Personel giderleri,
- b) Seyahat (yalnızca ulaşım) giderleri,
- c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- d) Ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı Ar-Ge birimleri, özel sektör Ar-Ge kuruluşları ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri,
- e) Yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,
- f) Malzeme ve sarf giderleri.

Proje Süresi

Proje, en fazla uluslararası proje süresi kadar desteklenir.

Nasıl Başvurulur?

Başvurular elektronik ortamda alınmaktadır. Proje başvurusu için <http://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresinde yer alan Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODİS) kullanılmalıdır. Program ile ilgili detaylı bilgi ve başvuru formları <http://www.tubitak.gov.tr/sid/698/pid/478/index.htm> adresinden temin edilebilir.

3.1.2 ARDEB Araştırma Destek Programları Başkanlığı

Araştırma Destek Programları Başkanlığı (ARDEB) araştırma geliştirme faaliyetlerinin kurum içi ve kurum dışı işbirliğini sağlayan birimdir. Araştırma grupları ile, talepte bulunan üniversite, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler arasında bir köprü görevi üstlenmiştir.

Araştırma Destek Programları Başkanlığı, Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projeleri Destekleme Programı ile evrensel gelişmeler ve ülke öncelikleri doğrultusunda, bilgi ve teknolojinin üretilerek, sonuçların hizmet ve/veya ürüne dönüştürülmesi yoluyla topluma kazandırılması için Ar-Ge faaliyetlerini yürüten bilim insanlarını desteklemektedir. Ayrıca Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projeleri Destekleme Programı dahilinde kamu kurumlarının Ar-Ge ile giderilebilecek ihtiyaçlarını karşılamak ve sorunlarına çözüm üretmek amacıyla bilim ve teknoloji alanlarında Ar-Ge projelerini desteklemektedir.

3.1.2.1 Patent Başvurusu Teşvik Ve Destekleme Programı (Kod 1008)

Programın Amacı

Patent Başvurusu Teşvik ve Destekleme Programı (1008); Türkiye'nin ulusal ve uluslararası patent başvurularının sayısının artırılması, kişilerin patent başvurusu yapmaya teşvik edilmesi ve ülkemizde fikri ve sınai hakların tescili yönünde bilinçlenmeye katkıda bulunulması amacıyla hazırlanmış bir programdır.

Kimler Başvurabilir?

İlgili patent ofislerinin herhangi birisine başvuru yaparak, başvuru numarası alan T. C. vatandaşları veya Türkiye sınırları içerisinde faaliyet gösteren, Türk hukukuna göre kurulmuş ve Türk tabiiyetinde olan şirketler Patent Teşvik Sistemi kapsamında öngörülen desteklerden yararlanabilirler.

Destek Miktarı

TBF-1 : Ulusal patent başvuruları için geri ödemesiz: 3000 TL

TBF-2 : Uluslar arası / bölgesel patent başvuruları için geri ödemesiz: 3000 TL

TBF-3 : Uluslar arası / bölgesel patent başvuruları için geri ödemeli: Talep doğrultusunda Jüri tarafından belirlenecektir.

Nasıl Başvurulur?

23.08.2006 tarihinden sonra yapılan patent başvuruları Patent Teşvik Sistemi kapsamında sağlanan desteklerden yararlanabilir. Başvuru için belli bir dönem kısıtlaması yoktur. Başvurular ARDEB'e yapılacaktır.

Teşvik Başvuru formları ve bu formların ekinde yer alan belgelerin tamamlanarak formun başvuru sahibi tarafından imzalanmasını takiben TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkanlığı'na kargo veya posta yolu ile gönderilebilir veya TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkanlığı'na verilmek üzere elden teslim edilebilir. Teşvik Başvuru Formlarına ve Patent Teşvik Sistemi ile ilgili tüm ayrıntılı bilgilere <http://www.tubitak.gov.tr/ardeb1008> adresinden ulaşılması mümkündür.

3.1.2.2 Bilimsel Ve Teknolojik İşbirliği Ağları Ve Platformları Kurma Girişimi Projeleri (İŞBAP) Destekleme Programı (Kod 1301)

Programın Amacı

Programın amacı ulusal ve uluslar arası kurum, kuruluş, birim ve gruplar arasında temel bilimler, mühendislik, sağlık bilimleri, sosyal bilimler ve ilgili teknoloji dallarında, özellikle ülkemizin bilim ve teknoloji öngörülerini doğrultusunda gelişmesini sağlamak üzere, ilgili taraflar arasında işbirliğini oluşturmak, artırmak ve bunların somut çıktılara yönelecek şekilde gelişmesini sağlamak üzere önerilecek işbirliği ağlarının ve platformların kurulmasını desteklemektir.

Kimler Başvurabilir?

Sanayi ve iş dünyasından kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile bunların oluşturduğu konsorsiyumlar başvuruda bulunabilir.

Destek Oranı ve Miktarı

Destek üst limiti yıllık 250.000 TL'dir.

Desteklenen Giderler

Toplantı organizasyon,seyahat ve konaklama giderleri, büro, makine ve techizat, bilgi yayma ile ilgili giderler, web sayfaları, veri bankaları ve sanal laboratuvarlar kurmak için gerekli harcamalar (donanım, yazılım ve diğer), fikri ve sınai hizmetler ile danışmanlık ücretleri.

Destek Süresi

Proje süresi en fazla 36 ay olabilir.

Nasıl Başvurulur?

Programa başvuru dönemleri Başkanlık tarafından ilan edilir. Başvurular, TÜBİTAK tarafından

duyurulan usul ve Esaslara uygun olarak yapılır. Başvuru formları, katılımcı Kurum/Kuruluş yetkilileri tarafından imzalanır. Projede en az iki katılımcı Kurum/Kuruluş'un yer alması gerekir. Proje başvurusunda bulunan katılımcı Kurum/Kuruluşların kendi aralarında imzaladıkları ve proje kapsamında gerçekleştirilecek işbirliğinin konusu, kurulacak işbirliğinin yapısı, yönetim düzeni, çalışma takvimi, projenin öngörülen bütçesi ile süresi, proje yürütücüsü Kurum/Kuruluşun kim olduğu, katılımcı Kurum/Kuruluşların birbirlerine ve TÜBİTAK'a karşı hak ve sorumlulukların belirlendiği Protokolün sunulması gereklidir.

3.2. TTGV Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

1991 yılında Hazine Müsteşarlığı'nca (HM) Dünya Bankası (DB) kaynağı ile finansmanı sağlanan ve 1998 yılında sona eren Teknoloji Geliştirme Projesi çerçevesinde özel sektör ve kamu sektörünün ortak çabalarıyla kurulan ve kar amacı gütmeyen bağımsız bir kuruluş olan Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), kurulduğu günden bu yana HM/DB ile Dış Ticaret Müsteşarlığı kaynaklarıyla sanayi kuruluşlarının teknoloji geliştirme projelerine destek sağlamaktadır. Endüstriyel Teknoloji Projesi, 1991 yılında başlayan Teknoloji Geliştirme Projesi'nin devamı niteliğindedir ve bu yolla Türk özel sektör kuruluşlarının teknolojik inovasyon faaliyetlerinin desteklenmesine devam edilmektedir. TTGV'nin ana faaliyet alanı, özel sektör sanayi kuruluşları tarafından gerçekleştirilecek ürün ve süreç inovasyonuna mali destek sağlanmasıdır. TTGV, ayrıca KOBİ'lere teknik ve işletme desteği veren programları destekleyerek, KOBİ'ler arasındaki bilgi alışverişini artırmayı da hedeflemektedir.

3.2.1. Ar-Ge Proje Destekleri

Ardışık ve tümleşik mekanizmaları içeren bu desteklerin amacı; kuruluşlarımızın, sahip olduğu teknoloji geliştirme potansiyelinden azami faydayı sağlamalarına olanak vererek geliştirdikleri teknolojiler ile küresel pazarlarda rekabet eden teknoloji şampiyonu işletmeler haline gelmelerini sağlamaktır.

3.2.1.1. Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği

Hangi Projelere Destek Verilir?

Sanayi kuruluşunca gerçekleştirilen, araştırma ve geliştirmeye dayalı, teknolojik yenilik içeren, sanayide uygulanabilir ve ekonomik değeri olan projelere destek verilmektedir. Altyapı veya üretim yatırımına dayalı projeler ile sanayi kuruluşları dışında üniversite ve araştırma kurumları tarafından sunulan projeler bu destek kapsamı dışında kalmaktadır.

Proje Desteğinden Kimler Yararlanabilir?

Sanayi sicil belgesine sahip sanayi kuruluşları ile yazılım faaliyeti gösteren bilgisayar ve yazılım şirketleri TTGV proje desteğinden yararlanabilir. TTGV'ye başvuruda bulunan firmaların büyüklüğü, yaşı ve sektörü destekleme yönünden herhangi bir öncelik getirmemektedir. Bugüne kadar desteklenen firmaların %74'ünde 200'den az kişi çalışmakta olup, %53'ü 10 yaşın altındadır.

Proje Destek Süresi, Miktarı ve Koşulları Nelerdir?

Destek süresi en fazla 24 ay ve destek miktarı Dış Ticaret Müsteşarlığı kaynağında en fazla 1 Milyon ABD Dolarıdır. TTGV tarafından projelerin toplam bütçelerinin en fazla %50'sine destek verilir. Projeyi

öneren kuruluşun da en az TTGV'nin verdiği destek kadar katkıda bulunması gerekir. Proje süresince firmanın harcama yapmasından sonra TTGV katkısı olarak belirlenen tutar aylık bazda firmaya ödenir. TTGV tarafından ABD Doları olarak verilen finansal destek, projenin sona ermesinin ardından bir yılı geri ödemesiz olmak üzere toplam 4 yıl içinde ABD Doları olarak geri ödenir.

Desteklenecek Gider Türleri Nelerdir?

Proje bütçesi giderlerinin aşağıdaki gider türleri ile ilgili olması gerekir;

a) Proje kapsamında öngörülen sürede (adam/ay oranında) çalışan personel (araştırmacılar, teknik personel ile projeye destek hizmeti veren personel) giderleri.

b) Münhasıran proje faaliyeti için satın alınan veya kullanılan alet, teçhizat, yazılım giderleri

c) Münhasıran proje faaliyeti esnasında kullanılan malzeme ve diğer sarf giderleri

d) Münhasıran proje faaliyeti için, Ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı ARGE birimleri, özel sektör AR-GE kuruluşları vb. AR-GE kurum ve kuruluşlarına yaptırılan AR-GE hizmet giderleri danışmanlık hizmeti ve buna eşdeğer hizmet alımları ile özel sektör kuruluşlarına proje kapsamında yaptırılan her türlü imalat veya bu kuruluşlardan yapılan hizmet alımları

e) Alınacak patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili ile ilgili giderleri

f) Proje kapsamında yapılan seyahat, nakliye ve haberleşme giderleri

Nasıl Başvurulur?

Sermaye desteğinden yararlanmak isteyen sanayi kuruluşu, bu isteğiyle ilgili Proje Öneri Dosyasını, "Başvuruda Bulunacak Firmalar İçin Başvuru Rehberi" içerisinde yer alan "Başvuruda Bulunacak Firmalar İçin Kılavuz"da belirtilen hususlara göre hazırlayarak TTGV'ye başvurur. TTGV, proje başvurularını iki ayda bir değerlendirmeye tabi tutar, değerlendirme dönemleri ile ilgili son başvuru tarihlerini ve diğer başvuru koşullarını belirten duyuruları web sayfasında yapar.

3.2.1.2. İleri Teknoloji Projeleri Desteği (İTEP)

Hangi Projelere Destek Verilir?

2010 yılı Ağustos ayında yapılan ilk İTEP Pilot Çağrı döneminde Alan Raporları verilen aşağıdaki teknoloji alanlarında proje başvuruları kabul edilmeye başlanmıştır.

- Tarımsal atıklardan yüksek katma değerli biyoyürün üretim ve teknolojileri,
- İleri malzeme teknolojileri ve hassas üretim teknikleri,
- Yenilenebilir enerji üretim, depolama ve dağıtımına yönelik teknolojiler,

Bu alanlara ek olarak, 1 Haziran 2011 itibarıyla, İTEP kapsamında değerlendirilecek projeler kapsamına Alan Raporları verilen aşağıdaki teknoloji alanları da eklenmiştir.

- Gıda Teknolojileri,
- Biyomedikal Teknolojileri,
- İklim Değişikliğine Uyum Teknolojileri,

dair içerik ve projenin hedefleri olarak yeni projelere örnek oluşturacak geliştirme ve uygulama projelerini teşvik edecek pilot uygulamaların desteklenmesi hedeflenmiştir.

Proje Desteğinden Kimler Yararlanabilir?

Türkiye'de yerleşik sanayi kuruluşları ile yazılım şirketleri çağrıya başvuru yapabilirler. Birden fazla kuruluş/şirket ortak proje başvurusunda bulunabilir.

Proje Destek Süresi, Miktarı ve Koşulları Nelerdir?

- Proje destek süresi en az 1,5 yıl, en fazla 3 yıldır.
- Proje destek bütçesi üst limiti 3 milyon ABD Doları, alt limiti 1 milyon ABD Dolarıdır.
- Destekleme %50 TTGV katkısı % 50 proje yürütücüsü firma katkısı olacak şekilde uygulanacaktır.

Desteklenecek Gider Türleri Nelerdir?

İTEP Pilot Çağrısı kapsamında destekten faydalanacak proje faaliyet aşamaları aşağıdadır:

- 1- Kayda değer bir geliştirme çalışmasına başlangıç/temel olacak şekilde ulusal veya uluslararası lisanslama giderleri,
- 2- Kavram geliştirme, teknolojik/teknik ve ekonomik yapılabilirlik etüdü, pazar araştırması çalışmaları,
- 3- Geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde yer alan laboratuvar ve tasarım çalışmaları,

4- Prototip üretimi/Pilot tesisin kurulması /Deneme üretimi,

5- Seri üretime geçiş öncesinde ürünle ilgili tasarım doğrulama, endüstriyel tasarım vb iyileştirme çalışmaları, üretim optimizasyonuna yönelik çalışmalar ve ürün tasarımından kaynaklanan sorunların çözümü faaliyetleri,

6- Seri üretime yönelik yatırım çalışmaları,

7- Yaratılan iş ve teknoloji bilgisine ilişkin patent ve lisans çalışmaları,

8- Ürüne ilişkin tanıtım ve satışlara yönelik faaliyetler, tanıtım ve pazarlama çalışmaları.

Nasıl Başvurulur?

Proje desteğinden yararlanmak isteyen sanayi kuruluşu/kuruluşları, bu isteğiyle ilgili Proje Önerisini Proje Öneri Dosyası örneğine uygun olarak hazırlayarak TTGV'ye başvurur. Projeyi birlikte yürüten ortak sayısı ne olursa olsun, bir kişi Proje Yürütücüsü olarak belirtilir. Birden fazla kuruluş biraraya gelerek ortak proje önerisi başvurusunda bulunabilirler. Ortak proje başvurusu yapacak kuruluşların aralarında ticari ortaklık kurmaları zorunluluğu yoktur ancak proje kapsamında fikri mülkiyet haklarının, proje kapsamında her kuruluş tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerin ve proje kapsamında yapılacak kullandırım ve geri ödemelerin paylaşımının açıkça belirlendiği bir sözleşmenin de Proje Öneri Dosyasında sunulması gereklidir.

3.2.2. Çevre Proje Destekleri

TTGV Çevre Destekleri Programı" ile çevre teknolojileri (temiz üretim/ sürdürülebilir üretim),

enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanlarında sanayi kuruluşları tarafından gerçekleştirilen uygulama projelerine finansman desteği sunulmaktadır. Bu kapsamda, sanayicimizin çevre performansını artırıp üretim maliyetlerini düşüren ve dolayısıyla rekabet gücünü artıran uygulamalar desteklenmektedir. Sanayici tarafından uygulanan bu projelerde yerli teknolojilere öncelik verilmesi suretiyle bu tür teknolojilerin yerli olanak ve kaynaklarla geliştirilmesinin/ üretilmesinin de dolaylı olarak teşvik edilmesi hedeflenmektedir. TTGV Çevre Desteklerine başvuran firmaların projeleri; sağladığı çevresel kazanımlar, finansal etkinlik, teknoloji ve yenilik düzeyi, yerli olanak ve kaynak kullanımına katkı, ağıyapı etkisi, firma kapasitesine katkısı (sürdürülebilirlik vb.) gibi kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede bugüne kadar tekstil, gıda, seramik, plastik, demir-çelik ve elektrik üretimi gibi farklı sektörlerden; atık geri kazanımı, su geri kazanımı, hammadde kullanım verimliliğinin artırılması, yakma sistemi verimliliğinin artırılması, soğutma sistemi optimizasyonu, atık ısı geri kazanımı, enerji izleme ve otomasyon sistemi, buhar sisteminin iyileştirilmesi ve süreç optimizasyonu gibi farklı uygulamalara destek sağlanmıştır.

3.2.2.1. Çevre Teknolojileri Destekleri

Amaç

Çevre Teknolojileri Desteği'nin temel amacı, ekoverimlilik (temiz üretim/ sürdürülebilir üretim) anlayışı çerçevesinde üretim süreçlerinde asgari enerji, su, hammadde tüketimi ve atık üretimi için teknolojik yenilik içeren, sanayide uygulanabilir ve ekonomik değeri olan temiz üretim teknolojilerinin uygulanmasına yönelik uygulama projelerinin teşvik edilmesi ve desteklenmesidir.

Olası Proje Konuları

- Atıkların kaynağında azaltılması / üretime döndürülmesi (atık geri dönüşümü ve geri kazanımı).
- Su tüketiminin / atıksu oluşumunun kaynağında azaltılması (su tasarrufu, atıksu geri kazanımı).
- Emisyonların kaynağında azaltılması (ör: yakma prosesi optimizasyonu).
- Hammadde tüketiminin azaltılması.
- Tehlikesiz ya da tehlikelilik düzeyi daha düşük kimyasal madde kullanımına geçilmesi.
- Yağ tüketiminin / atık yağ oluşumunun azaltılması.
- Enerji üretim ve kullanımında çevre dostu teknolojiler.
- Atıklardan yeni ürün/ yakıt/ enerji üretimi (Öncelik: Organik atık - biyoürünler).
- Çevre dostu ürün üretimi.
- Endüstriyel ekoloji (simbiyoz) (Örnek: fiziksel olarak yakın iki firmanın birbirlerinin atığını/atık ısını kullanması).
- Karbon tutma ve depolama sistemleri.

Öncelikler

- Yerli teknoloji ve ekipman kullanımı.
- Yenilikçi ve/veya ileri teknoloji (malzeme, elektronik, yazılım, vb.) uygulamaları.

Destek Mekanizması

- Proje Süresi : En fazla 1,5 yıl
- Destek Miktarı : En fazla 1.000.000 ABD\$
- Destek Oranı : Proje Bütçesinin en fazla %50 'si
- Geri Ödeme Süresi : 1 Yıllı Geri Ödemesiz Toplam 4 Yıl (Faizsiz)
- Hizmet Bedeli : TTGV Destek miktarının %6'sı

Başvuru ve Değerlendirme Takvimi?

TTGV Çevre Proje Desteklerine yapılan başvurular, 2 aylık dönemlerde yılda 6 kez değerlendirmeye alınmaktadır. Başvuruları, başvuru ve değerlendirme takvimini dikkate alarak yılın herhangi bir döneminde gerçekleştirmeniz mümkündür. Aşağıda 2011 yılı için belirlenen takvim yer almaktadır.

Dönem

- 27. Dönem
- 28. Dönem
- 29. Dönem
- 30. Dönem
- 31. Dönem
- 32. Dönem

Son Başvuru Tarihi

- 24 Ocak 2011
- 21 Mart 2011
- 23 Mayıs 2011
- 25 Temmuz 2011
- 26 Eylül 2011
- 21 Kasım 2011

Nasıl Başvurulur

TTGV Çevre Proje Desteklerine başvuruda bulunabilmek için "Proje Öneri Dosyasının" hazırlanarak TTGV'ye iletilmesi gerekmektedir.

Proje Öneri Dosyası şunlardan oluşmaktadır:

- Proje Öneri Formu
- Proje Öneri Formlarının ekleri
- Proje Öneri Formlarının kaydedilmiş olduğu CD
- Başvuru ücreti dekontu

Proje Öneri Dosyasının hazırlanması "Çevre Proje Destekleri Kılavuzu"nda belirtilen adımları takip ederek tamamlanabilir. Proje Öneri Dosyası hazırlarken başvuru süreci için gereken dokümanların yanı sıra değerlendirme, sözleşme ve destekleme aşamalarında kullanılan diğer dokümanların da incelenmesi ve dikkate alınması tavsiye edilmektedir.

3.2.2.2. Enerji Verimliliği Destekleri

Amaç

Enerji Verimliliği Destek Programı, Türkiye'nin dünyada artan enerji fiyatları karşısında, özellikle enerji yoğun sektörlerde rekabet gücünün korunması, dışa bağımlılığını azaltması ve sera gazı salımlarının azaltılmasına katkı sağlanması ve sanayicinin ilgili faaliyetlerinin teşvik edilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Destek kapsamında enerji verimliliği etütleri de dahil olmak üzere, enerji verimliliğine yönelik uygulama projelerinin uygun şartlarda desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu destek programı ile aynı zamanda Enerji Verimliliği Kanunu ve Enerji Verimliliği Yönetmeliği ile belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlanması öngörülmektedir.

Olası Proje Konuları

- Buhar üretim ve dağıtım sistemlerinin (buhar kapaları, boru hatları, kondensat ve blöf sistemleri, vb.) iyileştirilmesi.
- Yakma (kazanlar, fırınlar, brülörler vs.) ısıtma ve

soğutma sistemlerinin iyileştirilmesi.

- Fan, pompa, kompresör, vb. cihazların, sistem optimizasyonu yaklaşımı ile gözden geçirilerek elektrik tasarrufu sağlanması.

- Kullanılan üretim teknolojisinin (eritme, ergitme, tavlama, kurutma, presleme, kalıplama, boyama, vb.) daha verimli hale getirilmesi.

- Atık ısının değerlendirilmesi.

- Üretim süresinin kısaltılması, sıcaklık veya basınç seviyelerinin düşürülmesi, vb. proses ve işletme optimizasyonu.

- Elektrik üretim verimliliklerinin artırılması, elektrik ve ısının birlikte üretilmesi.

Öncelikler

- Yerli teknoloji ve ekipman kullanımı.
- Yenilikçi ve/veya ileri teknoloji (malzeme, elektronik, yazılım, vb.) uygulamaları

Destek Mekanizması

- Proje Süresi : En fazla 1,5 yıl
- Destek Miktarı : 100.000 - 1.000.000 ABD\$
- Destek Oranı : Proje Bütçesinin en fazla %50 'si
- Geri Ödeme Süresi : 1 Yıllık Geri Ödemesiz Toplam 4 Yıl (Faizsiz)
- Hizmet Bedeli: TTGV Destek miktarının %6'sı.

Başvuru ve Değerlendirme Takvimi

TTGV Çevre Proje Desteklerine yapılan başvurular, 2 aylık dönemlerde yılda 6 kez değerlendirmeye alınmaktadır. Başvurunuzu, başvuru ve değerlendirme takvimini dikkate alarak yılın herhangi bir döneminde gerçekleştirmeniz mümkündür. Aşağıda 2011 yılı için belirlenen takvim yer almaktadır.

Dönem	Son Başvuru Tarihi
27. Dönem	24 Ocak 2011
28. Dönem	21 Mart 2011
29. Dönem	23 Mayıs 2011
30. Dönem	25 Temmuz 2011
31. Dönem	26 Eylül 2011
32. Dönem	21 Kasım 2011

Nasıl Başvurulur

TTGV Çevre Proje Desteklerine başvuruda bulunabilmek için "Proje Öneri Dosyasının" hazırlanarak TTGV'ye iletilmesi gerekmektedir. Proje Öneri Dosyası şunlardan oluşmaktadır:

- Proje Öneri Formu
- Proje Öneri Formlarının ekleri
- Proje Öneri Formlarının kaydedilmiş olduğu CD
- Başvuru ücreti dekontu

Proje Öneri Dosyasının hazırlanması "Çevre Proje Destekleri Kılavuzu"nda belirtilen adımları takip ederek tamamlanabilir. Proje Öneri Dosyası hazırlarken başvuru süreci için gereken dokümanların yanı sıra değerlendirme, sözleşme

ve destekleme aşamalarında kullanılan diğer dokümanların da incelenmesi ve dikkate alınması tavsiye edilmektedir.

3.2.2.3. Yenilenebilir Enerji Destekleri

Amaç

Yenilenebilir Enerji Destek Programı ile rüzgar, güneş, biyokütle, biyogaz ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi ile ilgili yatırım projelerinin uygun şartlarda desteklenmesi ve sera gazı salımlarının azaltılmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Olası Proje Konuları

- Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi (şebekeye verme ve/veya sanayide kullanma)
- Yenilenebilir enerji üretimi ve depolanması
- Rüzgar santralleri
- Organik atıklardan biyogaz ve elektrik (+ısı) üretimi
- Fotovoltaik (PV) sistemler
- Jeotermal santraller
- Hibrit sistemler
- Güneşli soğutma teknolojileri; tarımsal ürünlerin ve gıda sanayi ürünlerinin saklanması
- Yeraltında ısıl enerji depolama ve yer ısısının kullanımı

Öncelikler

- Yerli teknoloji ve ekipman kullanımı.
- Yenilikçi ve/veya ileri teknoloji (malzeme, elektronik, yazılım, vb.) uygulamaları.
- Üretilen enerjinin doğrudan sanayide kullanılması.

Destek Mekanizması

- Proje Süresi : En fazla 1,5 yıl
- Destek Miktarı : En fazla 1.000.000 ABD\$
- Destek Oranı : Proje Bütçesinin en fazla %50 'si
- Geri Ödeme Süresi : 1 Yıllık Geri Ödemesiz
Toplam 4 Yıl (Faizsiz)
- Hizmet Bedeli : TTGV Destek miktarının %6'sı

Başvuru ve Değerlendirme Takvimi

TTGV Çevre Proje Desteklerine yapılan başvurular, 2 aylık dönemlerde yılda 6 kez değerlendirmeye alınmaktadır. Başvurunuzu, başvuru ve değerlendirme takvimini dikkate alarak yılın herhangi bir döneminde gerçekleştirmeniz mümkündür. Aşağıda 2011 yılı için belirlenen takvim yer almaktadır.

Dönem	Son Başvuru Tarihi
27. Dönem	24 Ocak 2011
28. Dönem	21 Mart 2011
29. Dönem	23 Mayıs 2011
30. Dönem	25 Temmuz 2011
31. Dönem	26 Eylül 2011
32. Dönem	21 Kasım 2011

Nasıl Başvurulur

TTGV Çevre Proje Desteklerine başvuruda bulunabilmek için "Proje Öneri Dosyasının" hazırlanarak TTGV'ye iletilmesi gerekmektedir. Proje Öneri Dosyası şunlardan oluşmaktadır:

- Proje Öneri Formu
- Proje Öneri Formlarının ekleri
- Proje Öneri Formlarının kaydedilmiş olduğu CD
- Başvuru ücreti dekontu

Proje Öneri Dosyasının hazırlanması "Çevre Proje Destekleri Kılavuzu"nda belirtilen adımları takip ederek tamamlanabilir. Proje Öneri Dosyası hazırlarken başvuru süreci için gereken dokümanların yanı sıra değerlendirme, sözleşme ve destekleme aşamalarında kullanılan diğer dokümanların da incelenmesi ve dikkate alınması tavsiye edilmektedir.

3.3. KOSGEB Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

KOSGEB; küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin teknolojik yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını ve etkinliklerini artırmak amacıyla 3624 sayılı Kanunla 20 Nisan 1990 tarihinde kurulmuştur. KOSGEB, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgili bir kamu kuruluşu olup, tüzel kişiliğe haiz ve bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabidir.

KOSGEB'in koordinasyonunu sağladığı, Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER), üniversitelerle, KOBİ'lerin bir araya gelerek, Ar-GE çalışmalarında ortak bir platform oluşturmaları amacı ile kurulmuşlardır. Bu kapsamda, Türkiye'deki belli başlı kentlerdeki bir çok üniversitede TEKMER birimleri kurulmuştur.

KOSGEB ile üniversiteler arasında yapılan işbirliği çerçevesinde, TÜBİTAK, İhracatı Geliştirme Merkezi Başkanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, TIGV kurulmaları da bir araya gelerek hem teknolojik yardım, hem de KOBİ'lere yönelik finansal destek ve teşvik katkısı sağlamışlardır.

KOSGEB Teknoloji Merkezleri ile aşağıdaki konularda faaliyet göstermektedir;

- Bilgi ve teknoloji yönelimli yeni firmaların kurulması, desteklenmesi.
- Mevcut küçük işletmelerin ar-ge projelerinin desteklenmesi.
- Üniversite, kamu ve özel sektör ar-ge kurumları ile küçük işletmelerin işbirliğinin güçlendirilmesi.
- Bilgi ve teknoloji yönelimli girişimcilere yönelik iş kurma ve geliştirme danışmanlığı ve girişimcilik eğitim programlarının geliştirilmesi.
- Teknoloji geliştirme merkezlerinden hizmet alan küçük işletmelerin pazarlama ve finansman temini yönündeki uygun araçlara yönlendirilmesi.
- Küçük işletmelerin kendi iş ortamlarında oluşturdukları geliştirme faaliyetlerinin ve patent / faydalı model/ endüstriyel tasarım gibi fikri ve sinai mülkiyet kapsamında değerlendirilebilecek uygulamaların izlenmesi, değerlendirilmesi ve ticarileştirilmesine yönelik faaliyetlerin yönlendirilmesi.
- Küçük işletme Ar-Ge faaliyetlerinin bir veri tabanı haline getirilerek internet ortamında ilgili taraflara duyurulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi.
- TEKNO-NET bilgi ağının küçük işletmelere uygulanması ve izlenmesi.

3.3.1 Ar-Ge İnovasyon Ve Endüstriyel Uygulama Proje Destek Programı

Programın Amacı ve Gerekçesi

- 1- Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,
- 2- Teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin desteklenmesi,
- 3- KOBİ'lerde Ar-Ge bilincinin yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması,
- 4- Mevcut Ar-Ge desteklerinin geliştirilmesi,
- 5- İnovatif faaliyetlerin desteklenmesi,
- 6- Ar-Ge ve İnovasyon proje sonuçlarının ticarileştirilmesi ve endüstriyel uygulamasına yönelik destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulması.

Kimler Yararlanabilir?

- (1) Bu Program;
 - Ar-Ge ve İnovasyon Programı,
 - Endüstriyel Uygulama Programı olmak üzere iki alt programdan oluşur.
- (2) İşletme ve girişimcilerin Programdan yararlanmak için ilgili Hizmet Merkezine proje başvurusu yapmaları, proje başvurusu yapan işletmelerin KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olmaları esastır. Projesi kabul edilen girişimcinin ise işletmesini kurmasını müteakip KOSGEB Veri Tabanına kayıt olması gerekir.

(3) KOSGEB Veri Tabanında yer almak isteyen işletme, www.kosgeb.gov.tr internet adresinden KOBİ Bilgi Beyannamesi ve KOBİ Bilgi Dokümanını doldurarak KOSGEB Veri Tabanına kaydını yapar. İşletme bu belgelere, işletme yetkilisi/yetkililerinin imza sirküleri/imza beyannamesi, bağlı bulunduğu odadan alınmış Faaliyet Belgesi ve Ticaret/Esnaf Sicili Gazetesini ekleyerek Hizmet Merkezine teslim eder. İşletmelerin faaliyet konusu nedeniyle temin edemeyeceği belgeler istenmez.

(4) Hizmet Merkezi tarafından gerekli inceleme yapılır. Başvurunun uygun bulunması halinde elektronik ortamda uygunluk teyidi verilerek işletmenin KOSGEB Veri Tabanına kaydı tamamlanır.

(5) İşletme, güncel KOBİ Bilgi Beyannamesini her yıl Hizmet Merkezine teslim eder.

Destek Programı Kapsamında Hangi Projeler Desteklenir?

Ar-ge ve İnovasyon Programından; araştırma-geliştirme ve inovasyon konularında projesi olan işletmeler/girişimciler yararlanabilir.

Endüstriyel Uygulama Programı kapsamında

(1) Yeni bir ürün/hizmetin; üretilmesi, kalitesinin artırılması, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin uygulamaya alınması, ürün veya süreçlerinin pazara uygun biçimde ticarileştirilmesi amacıyla hazırlanan projelere destek sağlanır.

(2) Endüstriyel Uygulama Programına;

- Ar-Ge ve/veya inovasyon projesi kamu kaynakları ile desteklenerek başarıyla tamamlanmış projelerin,

- Doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan projelerin ve

- Patent belgesi ile koruma altına alınmış ve prototip aşaması tamamlanmış buluş ve Fikirlerin sahipleri başvurabilir.

(3) Kamu kaynakları ile desteklenerek başarıyla tamamlanmış Ar-Ge ve İnovasyon Projesi sahibi işletmelerin, projenin başarı ile tamamlandığı tarihten itibaren 1 (bir) yıl içinde Endüstriyel Uygulama Programına proje başvurularını yapmaları esastır.

Desteklenecek Projelerin Süresi ve Destek Üst Limiti, Destek Oranı Nedir?

- Ar-Ge ve İnovasyon Programı için **en az 12** (on iki), **en çok 24** (yirmi dört) ay,

- Endüstriyel Uygulama Programı için **en çok 18** (on sekiz) ay,

- Her iki program için de Kurul kararı ile **12** (on iki) aya kadar ek süre verilebilir.

AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI		DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI %
Ar-Ge ve İnovasyon Programı			
İşlik Desteği		İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği		12.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği		100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		200.000	75
Personel Gideri Desteği		100.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği		20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000	75
	Eğitim Desteği	5.000	
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	25.000	
	Proje Tanıtım Desteği	5.000	
	Yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000	
	Test, Analiz, Belgelendirme Desteği	25.000	
Endüstriyel Uygulama Programı			
Kira Desteği		18.000	75
Personel Gideri Desteği		100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği		150.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		200.000	75

Dayanak

Uygulama Esasları, 15/06/2010 tarih 27612 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği

kapsamında 2010/02 sayılı KOSGEB İcra Komitesi Kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan Araştırma Geliştirme, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programının 15. Maddesine istinaden hazırlanmıştır.

3.4. Ar-Ge İndirimi

Ülkemizde "Ar-Ge İndirimi"ne ilişkin;

- 1.193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda,
2. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda,
3. 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme

faaliyetlerinin desteklenmesi.

Hakkında Kanunda ayrı ayrı düzenlemeler yapılmıştır. 193 sayılı Kanun'daki "Ar-Ge İndirimi" ile ilgili düzenlemeler 31.07.2004 tarihinden, 5520 sayılı Kanun'da yer alan "Ar-Ge İndirimi" düzenlemeleri ise 01/01/2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. **Söz konusu Kanunlarda yer alan Ar-Ge İndirimi oranı 01/04/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5746 sayılı Kanun ile %100'e yükseltilmiştir.**

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında mükelleflerin, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, **işletmeleri bünyesinde 2008 hesap döneminden itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurum kazancının tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilecektir.**

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlananlar, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda yer alan Ar-Ge indiriminden ayrıca yararlanamazlar. Bir başka ifadeyle mükellefler, aynı anda hem 5746 sayılı kanundaki Ar-Ge indiriminden hem de 193 sayılı Gelir Vergisi veya 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunundaki Ar-Ge indiriminden faydalanamazlar. Gelir Vergisi mükellefleri, ya 5746 sayılı Kanun

kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin 9 numaralı bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

Kurumlar Vergisi mükellefleri ise, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a) bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

Başvuru nereye yapılır?

193, 5520 ve 5746 sayılı kanunlarla sağlanan Ar-Ge indiriminden yararlanmak için Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına başvuru yapılır. TÜBİTAK'a başvuru yapılmaz. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı, mükellef tarafından başvurusu yapılmış Ar-Ge İndirimine konu projenin, Ar-Ge faaliyeti olup olmadığına ilişkin değerlendirmesini yapmak üzere TÜBİTAK'a gönderir.

Başvuru nasıl yapılır?

Ar-Ge İndirimine konu proje, TÜBİTAK tarafından desteklenmiş bir proje ise:

TÜBİTAK tarafından desteklenmiş projeler hakkında Ar-Ge projesi olup olmadığına ilişkin ayrıca bir inceleme yapılması için Gelir İdaresi Başkanlığına müracaat edilmez.

TÜBİTAK tarafından desteklenmiş projelere ilişkin, Ar-Ge indiriminden yararlanabilmek için, TÜBİTAK'dan alınan destek karar yazısının bir örneğinin YMM tasdik raporuna eklenerek ilgili vergi dairesine müracaat edilmesi yeterli olacaktır. (Mevzuat: 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu Kapsamında 1 Seri No.lu Tebliğ (10. Diğer İndirimler).

Ar-Ge İndirimine konu proje, TÜBİTAK' ın desteklediği bir proje değilse:

Ar-Ge indiriminin uygulanmaya başlanacağı döneme ait geçici vergi beyannamesinin verileceği tarihe kadar Ar-Ge faaliyetiyle ilgili olarak, 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde yer alan formata uygun olarak hazırlanan "Ar-Ge Projesi Raporu" Gelir İdaresi Başkanlığına gönderilir.

Gelir İdaresi Başkanlığı istenen formata uygun olarak hazırlanan raporun genel değerlendirmesini yaptıktan sonra, projenin bilimsel olarak incelenerek "münhasıran yeni bilgi ve teknoloji arayışına yönelik olup olmadığının" tespit edilmesi amacıyla, ilgili proje başvurusunu Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuna (TÜBİTAK) gönderir. Eş zamanlı olarak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından, TÜBİTAK' a 15.000 TL'yi aşmamak üzere proje bütçesinin % 0,3'ü oranında bir tutarı ödemesi konusunda mükellefe bildirimde bulunulur.

Mükellefin, söz konusu tutarı TÜBİTAK'a ödemesi ve ilgili banka dekontunu TÜBİTAK'a göndermesi sonrasında başvurunun değerlendirme süreci başlar.

TÜBİTAK ilgili proje başvurusunu değerlendirmesini yapmak üzere hakemlere gönderir. Hakemler Kurulu yerinde yapacakları ziyaretleri sonrasında Değerlendirme Raporlarını TÜBİTAK' a gönderir.

TÜBİTAK ilgili projenin, Ar-Ge nitelikli olup olmadığına ilişkin kararını, hakemler tarafından düzenlenen Değerlendirme Raporları ile birlikte Gelir İdaresi Başkanlığına gönderir. Gelir İdaresi Başkanlığı değerlendirme sonucunu Mükellefe bildirir.

Başvuru hakkında ayrıntılı bilgi

<http://www.tubitak.gov.tr/sid/484/pid/478/cid/1402/index.htm;jsessionid=D59CAA165CD8232F0FB0E60856D379AA> adresinde yer almaktadır.

3.4.1. Araştırma Ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun

Amaç ve Kapsam

Bu Kanunun amacı; Ar-Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir.

Bu Kanun; Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanuna göre oluşturulan teknoloji merkezleri (teknoloji merkezi işletmeleri) ile Türkiye'deki Ar-Ge merkezleri, Ar-Ge projeleri ve rekabet öncesi işbirliği projeleri ve teknogirişimsermayesine ilişkin destek ve teşvikleri kapsar.

İndirim, istisna, destek ve teşvik unsurları

- Ar-Ge indirimi:

Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile

kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı ile 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısı, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılır.

- Gelir vergisi stopajı teşviki:

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar için yüzde doksanı, diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesnadır.

- Sigorta primi desteği:

Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile

26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

- Damga vergisi istisnası:

Bu Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmaz.

- Teknogirişim sermayesi desteği:

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki koşulları taşıyanlara bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın 100.000 Yeni Türk Lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteği hibe olarak verilir. Bu fıkra uyarınca yılı bütçesinde Ar-Ge projelerinin desteklenmesi amacıyla ödeneği bulunan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 10.000.000 Yeni Türk Lirasını geçemez. Bu tutarlar, takip eden yıllarda 213 sayılı Kanuna göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

- Rekabet öncesi işbirliği projelerinde işbirliğini oluşturan kuruluşların;

Bu işbirliğine yaptıkları katkılar, işbirliği protokolünde belirlenen kuruluşlardan biri adına açılacak özel bir hesapta izlenir. Özel hesaba aktarılan bu tutarlar, harcamanın yapıldığı dönemde katkı sağlayan kuruluşların Ar-Ge

harcaması olarak kabul edilir ve proje dışında başka bir amaç için kullanılamaz. Proje hesabında toplanan tutarlar, proje özel hesabı açan kuruluşun kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmaz.

- Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde bulunanların;

Kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları destekler özel bir fon hesabında tutulur. Bu fon, 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanuna göre vergiye tabi kazancın ve ilgili yılda yapılan Ar-Ge harcaması tutarının tespitinde dikkate alınmaz. Bu fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilâve dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılır.

- Değiştirilen hükümler

193 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi ile 5520 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında" ibareleri "araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında" şeklinde değiştirilmiştir.

4. İlgili Kurum ve Kuruluşların İrtibat Bilgileri

4. İlgili Kurum ve Kuruluşların İrtibat Bilgileri

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI

İnönü Bulvarı, 06510 Emek – ANKARA

Tel: (312) 204 75 00

<http://www.ekonomi.gov.tr>

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU (TÜBİTAK)

Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB)

Atatürk Bulvarı No:221 06100 Kavaklıdere/ANKARA

Tel :+90 312 467 18 01 - +90 312 486 53 00

Faks: +90 312 427 43 05

<http://www.tubitak.gov.tr/>

teydeb@tubitak.gov.tr

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI (TTGV)

CYBERPLAZA B-Blok Kat:5-6 Bilkent 06800 ANKARA

Tel: +90 312 265 02 72

Faks: +90 312 265 02 62

<http://www.ttgiv.org.tr>

info@ttgiv.org.tr

İSTANBUL SANAYİ ODASI (İSO)

Meşrutiyet Cad. No:62 Tepebaşı-İSTANBUL

www.iso.org.tr

- KOBİ Hizmetleri Şubesi
Tel: +90 212 252 29 00/310-316
kobi@iso.org.tr

- Sanayi Şubesi
Tel: +90 252 29 00/263-266
sanayi@iso.org.tr

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Meşrutiyet Caddesi No. 62 Tepebaşı - İstanbul Tel: (0212) 252 29 00 Faks: (0212) 249 50 07 e-posta: kobi@iso.org.tr

İSO Yayın No: 2011/23

